

Ільченко О. Г.

кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник відділу інтеграції змісту загальної середньої освіти Інституту педагогіки НАПН України,

Київ, Україна

ORCID ID: <http://orcid.org/0000-0002-7188-9818>

ПРО НЕОБХІДНІСТЬ КАБІНЕТУ ЦІЛІСНОГО СВІТОГЛЯДУ В СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ

Кабінет цілісного світогляду є новим для вітчизняної школи, як і розв'язання проблеми формування цілісного світогляду [1; 2], що потребує такого кабінету. Заняття в ньому повинні охоплювати всі види навчальної роботи, зокрема пов'язані з інтеграцією змісту освіти предметів природничо-математичного та інших циклів, що має забезпечуватися здатністю учнів використовувати загальні закономірності науки й наявністю в кабінеті відповідних осередків. Наприклад, у кабінеті мусить бути природничо-математичний осередок як поєднання кабінету природознавства [1] і кабінетів математичних дисциплін; краєзнавчий осередок, котрий може бути представлений як мінімузей та історія шкільного роду; обладнання для дослідження на уроках у доквіллі; літературознавчий та історичний осередок, де учні зможуть ознайомитися з героями літературних творів, історією свого краю; осередок віртуальної реальності, що дасть можливість учням побувати в доквіллі минулих епох, різних країн, займатися ремонтом автомобіля, проводити досліди в хімічній лабораторії тощо.

Потреба в кабінеті цілісного світогляду зумовлена й тим, що в загальноосвітніх школах I–II ступенів, де учні навчаються до 9-го класу включно й обладнання окремих кабінетів (фізики, хімії, біології, географії, математики) є економічно невиправданим, також потрібен кабінет цілісного світогляду. В багатьох школах функціонував кабінет доквілля [3].

З проблемою формування цілісного світогляду, цілісного світорозуміння, кабінету цілісного світогляду пов'язане планування досягнення високих рівнів інтелекту та рівнів соціальної зрілості випускників, поліпшення стану психічного й фізичного здоров'я, сталого розвитку суспільства [1; 2].

Для створення кабінету цілісного світогляду необхідно:

- визначити площу кабінету та лаборантського приміщення;
- скласти перелік приладів загального призначення, спільного для вивчення різних предметів, перелік натуральних об'єктів, колекцій, спільних для вивчення всіх компонент освітніх галузей;
- розробити каталог об'єктів дослідження в доквіллі, спільних для всіх освітніх галузей, і визначити прилади для роботи з ними.

На цей час складено каталог таблиць міжпредметного змісту, які виготовлено у відділі інтеграції загальної середньої освіти НАПН України, а також каталог екранно-звукових засобів навчання, спільних для всіх компонент курсу природознавства. Укладено каталог інструментів і приладів для виконання

проектів, створення моделей під час уроків природничо-математичних предметів [4].

Розроблено каталог демонстраційних приладів, приладів для лабораторних робіт та практикумів, матеріалів, необхідних для їх виконання, моделей, специфічних для вивчення кожної з компонент курсу природознавства.

Для зберігання приладів і обладнання кабінет цілісного світогляду оснащується відповідними меблями та пристроями.

Таблиці зберігаються у спеціальних шафах-ящиках, прилади для лабораторних робіт, матеріали й реактиви – в лотках і боксах.

Технічні засоби навчання (ТЗН) у кабінеті цілісного світогляду можна умовно поділити на дві складові: 1) спеціальні навчальні посібники або носії аудіовізуальної інформації; 2) апаратура, за допомогою якої подається інформація. У зв'язку з цим використання ТЗН має два аспекти – педагогічний і технічний.

За призначенням ТЗН поділяються на дві групи: ТЗН широкого призначення й ТЗН спеціального призначення. ТЗН широкого призначення використовуються в усіх формах навчальних і позанавчальних занять, на всіх рівнях освіти, в усіх класах, для всіх учнів, при вивченні всіх навчальних дисциплін. До них належать телебачення, кіно, звукозапис та його відтворення, радіо, візуальні статичні засоби, технічні засоби контролю.

Досвід показує, що значний інтерес для учнів становить голограма. Це оптичний запис зображень об'єктів, отриманий на фоточутливому матеріалі за допомогою лазерного випромінювання. Користуючись голограмою, можна спостерігати об'єкт вивчення в об'ємі, кольорі.

Кабінет цілісного світогляду в загальноосвітній школі дає змогу використовувати ТЗН під час вивчення всіх компонентів освітніх галузей.

У відділі інтеграції змісту загальної середньої освіти розроблено проєкт оснащення кабінету цілісного світогляду відповідно до мети – досягнення учнями знань цілісності змісту освіти та сформованості в них наукової картини світу, образу світу.

Кабінет цілісного світогляду – елемент навчального середовища старшої школи, який обумовлює виконання програм з усіх предметів, що потребують формування цілісного світогляду, роботи учнів у віртуальній реальності; досягнення результатів навчання, котрі відповідають освіті XXI ст. [2], умовам формування особистістю свого життєствердного національного образу світу, потребі суспільства в цілісному світогляді як умові збереження людства на Землі.

Обладнання кабінету вимагає зусиль і чималих матеріальних затрат, але цілісний світогляд молодих поколінь, дослідження учнями середовища життя, конструювання обраних у довкіллі об'єктів є умовою оздоровлення дітей у навчальному процесі, формування високоінтелектуального, екологічно вихованого, економічно успішного суспільства [1; 2; 5].

Список використаних джерел

1. *Ільченко О. Г.* Кабінет цілісного світогляду в старшій школі. *Технології інтеграції змісту освіти*: зб. наук. пр. Всеукраїнського круглого столу

«Інтеграція змісту освіти в профільній школі», Полтава, 17 квіт. 2019 р. Вип. 11. Полтава : ТОВ «АСМІ», 2019. С. 137–140.

2. *Weizsaecker E., Wijkman A.* Римский клуб, юбилейный доклад. Вердикт: «Старый Мир обречен. Новый Мир неизбежен!» («Come On!»). URL: <https://matveychev-oleg.livejournal.com/6653054.html> (дата звернення: 23.09.2021).

3. *Ільченко О. Г.* Методичні рекомендації організації кабінету довілля. Полтава : Наук.-метод. центр інтеграції змісту освіти АПН України, 2000. 20 с.

4. Методика навчання природознавства в старшій школі : метод. посіб. / К. Ж. Гуз, О. С. Гринюк, В. Р. Ільченко та ін. Київ : ТОВ «Конві Прінт», 2018. 192 с.

5. *Базарный В. Ф.* Здоровые дети – будущее нации. *Народное образование.* 2013. № 2. С. 15–21.